

OBRAZ

Obraz to kompozycja:

- tła
- konturów
- tekstur

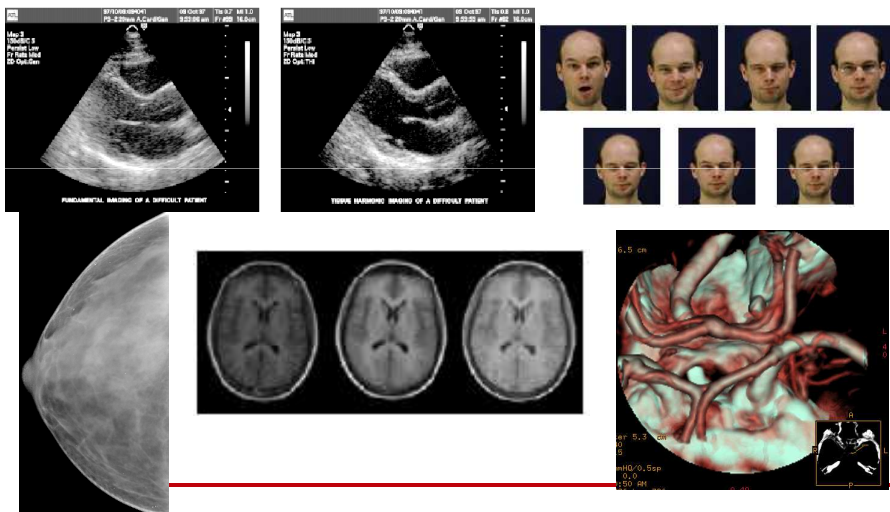
$$f \in \mathbf{R}^{M \times N \times k}$$

Dwuwymiarowa struktura: macierz (matryca) $M \times N$ o k -komponentach, określonej dynamice wartości oraz rozdzielczości (przestrzennej dokładności) prezentowanej informacji przestrzennej

PODSTAWY TECHNIK MULTIMEDIALNYCH, A.Przelaskowski

MEDIA - OBRAZ

Informacja ukryta w teksturach,
hierarchii krawędzi

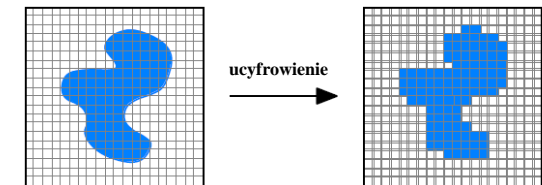
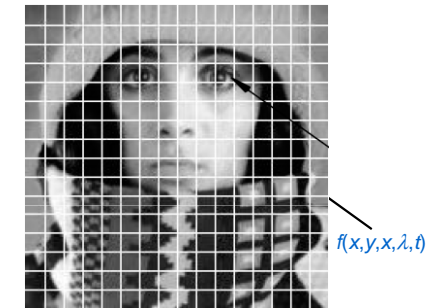

Operacje na obrazie

- akwizycja
źródło $\Rightarrow$ obraz
- przetwarzanie obrazu (wstępne, poprawa jakości)
obraz $\Rightarrow$ obraz
- analiza (segmentacja, ekstrakcja cech, klasyfikacja, rozpoznanie)
obraz $\Rightarrow$ miary, opis numeryczny
- interpretacja (rozumienie)
obraz $\Rightarrow$ opis wyższego poziomu

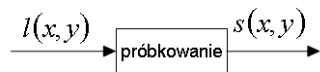
Ucyfrowienie obrazów

- Przetwarzanie a/c
- Detektory cyfrowe

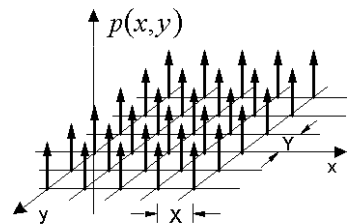
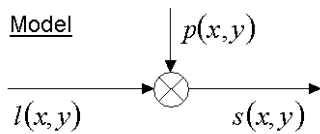

OBRAZ - AKWIZYCJA

Próbkowanie 2W

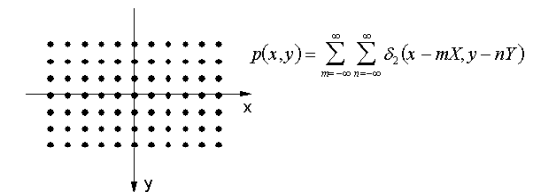
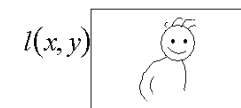
Model

$$p(x, y) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} \sum_{n=-\infty}^{\infty} \delta_2(x - mX, y - nY)$$

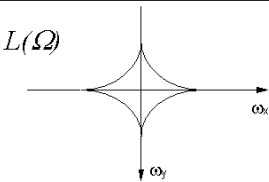
Próbkowanie 2W

w dziedzinie czasu

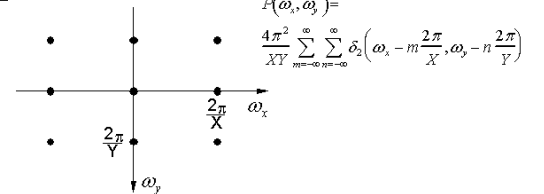

w dziedzinie częstotliwości

$L(\Omega)$

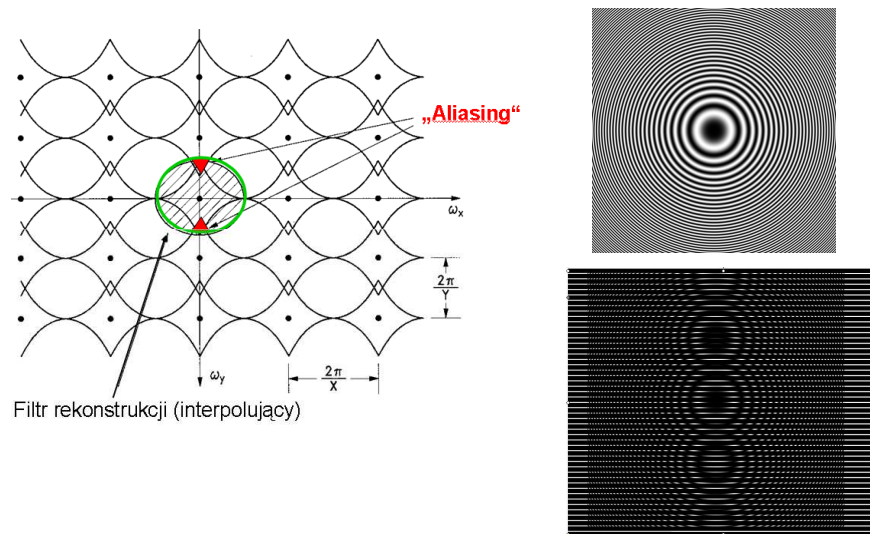

sygnał ciągły

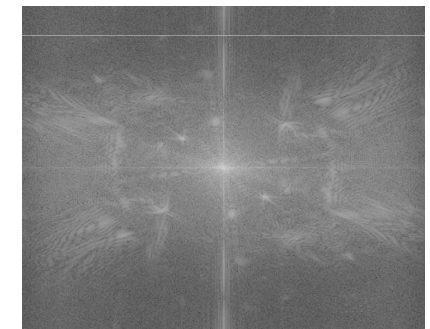

funkcja próbkująca

Problemy rekonstrukcji

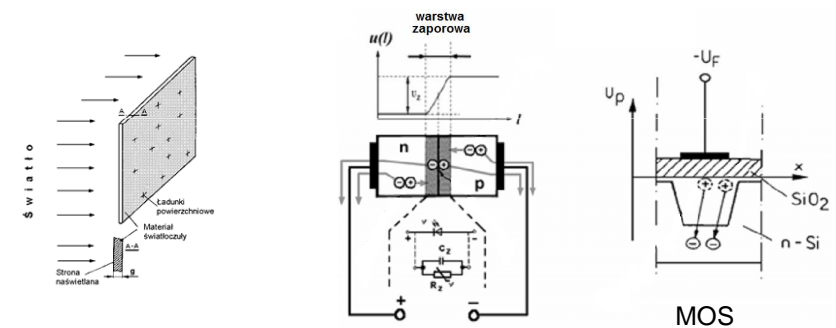
Efekty aliasingu

Analizatory obrazów (przetwornik wizyjny - rejestrator)

- **Urządzenia służące do rejestracji obrazów**, tj. konwersji energii promieniowania optycznego (obrazu optycznego) na energię elektryczną sygnału wizyjnego
- Podstawowe zjawisko fizyczne – **efekt fotoelektryczny** (fotoefekt) uwalniania elektronów (przenoszenie z pasma podstawowego do pasma przewodzenia) z atomów poprzez absorpcję energii fotonów
- Proces rejestracji: **konwersja** energii optycznej na elektryczną w materiale światłoczułym (półprzewodnik), **gromadzenie** energii elektrycznej oraz jej **odczyt** z zachowaniem informacji o położeniu

Uwalnianie i gromadzenie ładunku

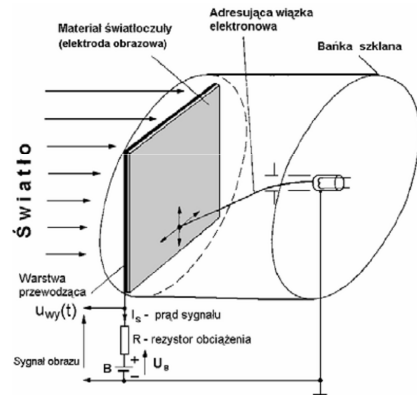
Element światłoczuły

Struktura bipolarna

MOS

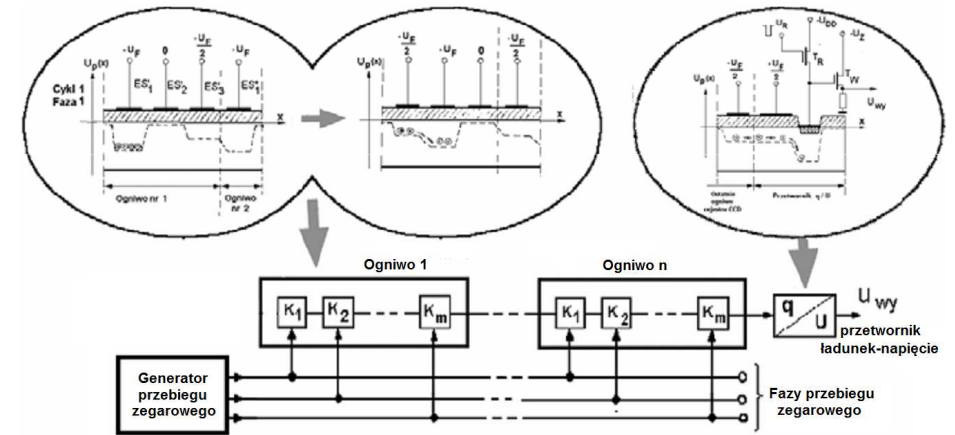
Adresowanie w celu odczytu

- Analogowo za pomocą lampy analizującej, przemiatającej wiązką elektronów (sterowaną za pomocą pól magnetycznych i elektrycznych) powierzchnię detektora dając sygnał proporcjonalny do rezystywności danego obszaru.

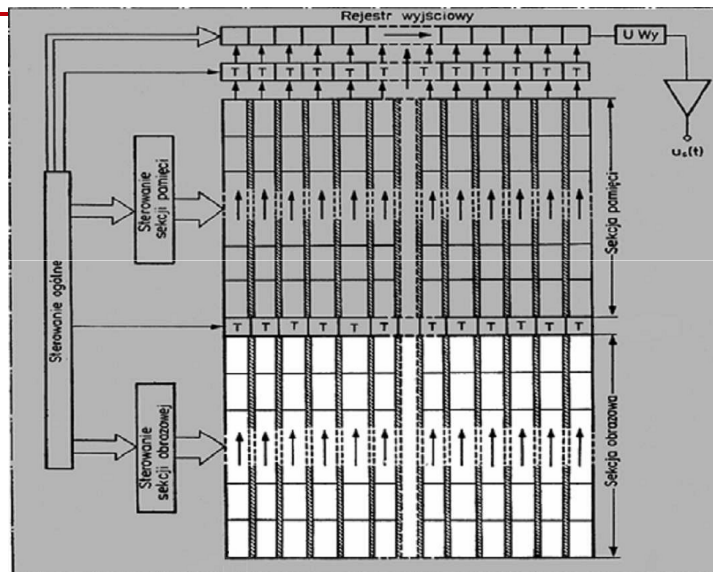

- Cyfrowo za pomocą rejestrów przesuwnych łączonych w kaskady, sterowanych sygnałem taktowanym, z przesuwem nośników do wzmacniacza ładunkowego

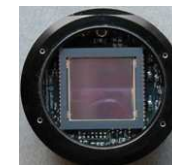
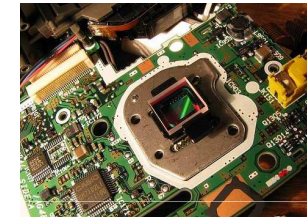
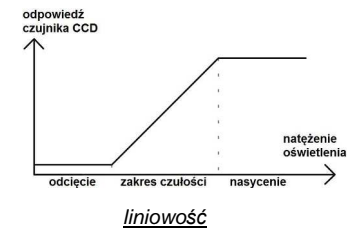
Adresowanie, przesuwanie i odczyt ładunku (CCD)

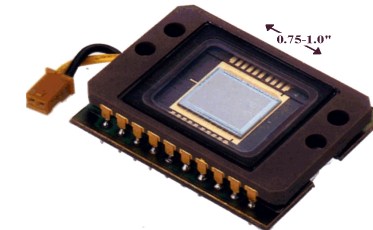
Rejestrator CCD obrazu

REJESTRATORY CCD

17 milionów pikseli 9 μm

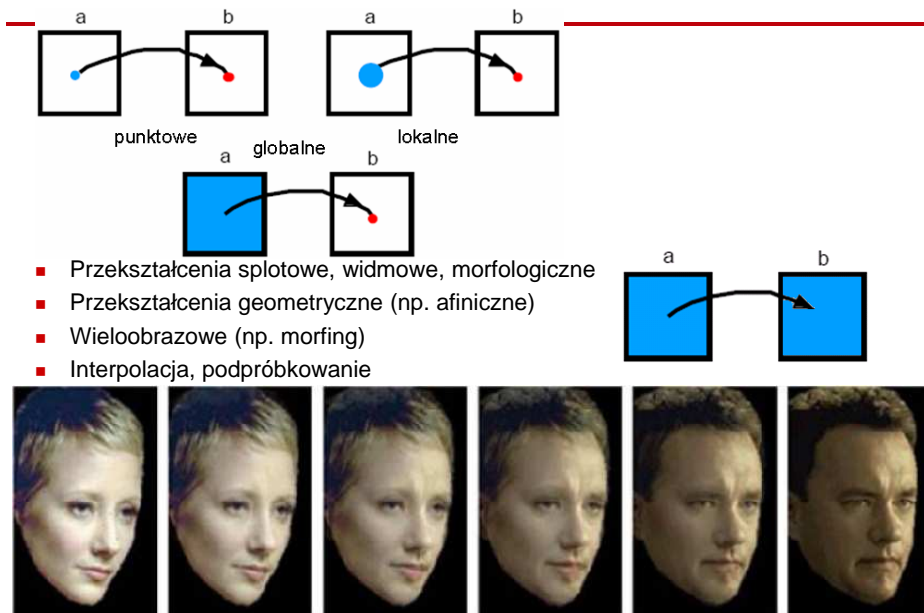

Przetwarzanie obrazów

- Poprawa percepcji
- Poprawa jakości
- Normalizacja
- Skuteczniejsza analiza i interpretacja

OBRAZ - PRZETWARZANIE

Operacje na obrazie

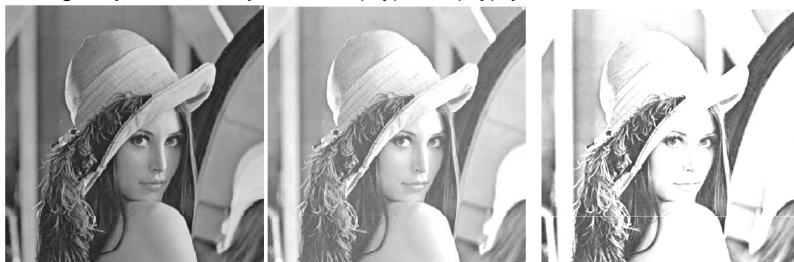
Przekształcenia geometryczne (obiektowe)

- Translacje, obroty, odbicia, skalowanie, zniekształcanie itd..

Przekształcenia punktowe (pikselowe)

- Regulacja kontrastu, jasności: $f'(x,y) = k \cdot f(x,y) + j$

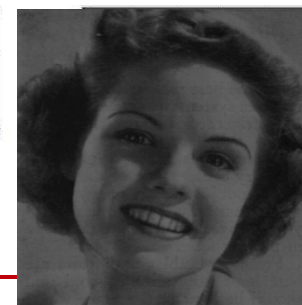
- Korekcja gamma, pierwiastkowanie, logarytmowanie

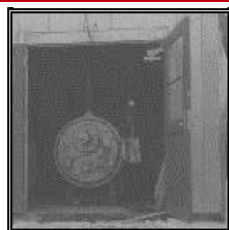
Korekcja histogramu

- Rozciąganie
- Wyrównywanie

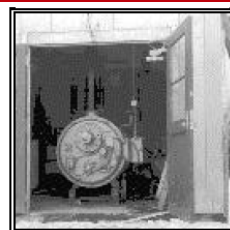
Korekcja histogramu –cd.

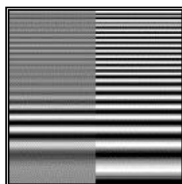
oryginał

rozciganie histogramu

wyrównanie histogramu

↑ before after ↑

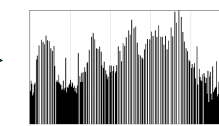
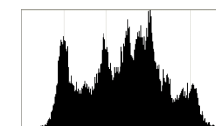
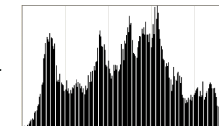
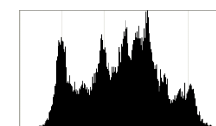
↑ before after ↑

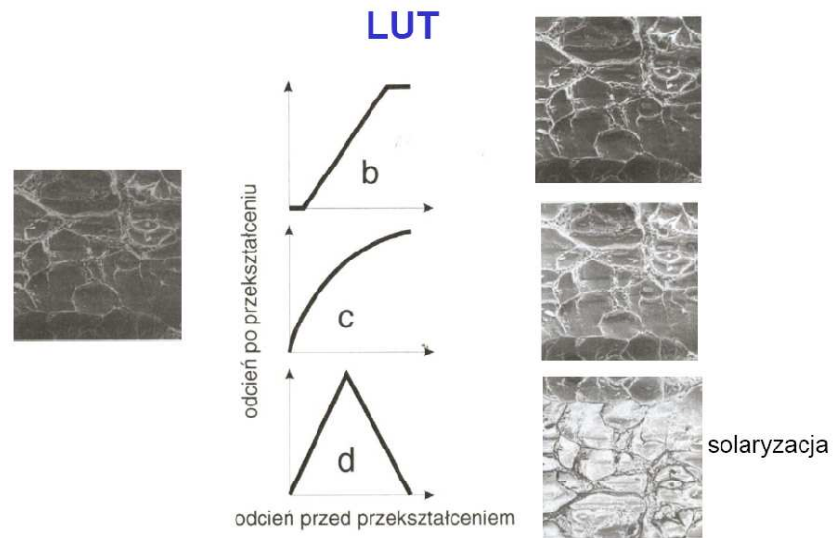
↑ before after ↑

lokalne rozciąganie histogramu

Rozciąganie i wyrównywanie histogramu

Operacje LUT

Wizualizacja

Operacje kontekstowe

- Filtracje (splot)
- Filtracje (widmowe)
- Nieliniowe (max, min, mod, mediana, ...)

Filtracje

- Mediana w obrębie kontekstu
- Modalne
- Max i Min

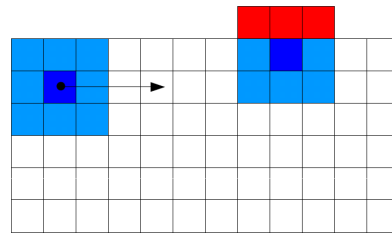
Filtracja (kontekstowa)

- Metoda splotu w dziedzinie obrazu

$$\tilde{f}(x, y) = \sum_i \sum_j h(i, j) f(x-i, y-j)$$

filtr

obraz

- Metoda mnożenia w dziedzinie częstotliwości

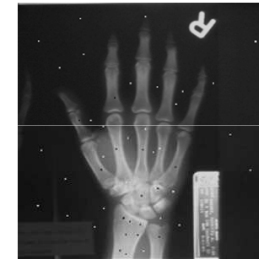
Selekcja widma w schemacie: transformacja prosta -
mnożenie - transformacja odwrotna

Wygładzanie,
odszumianie

$$\frac{1}{16} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$$

odszumianie

f. medianowy

$$\frac{1}{9} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

f. uśredniający

Uśrednianie

3x3

5x5

Wykrywanie i wyostżanie krawędzi

- Operatory standardowe

$$\Delta f_x = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad \Delta f_y = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \end{bmatrix}$$

- Operatory Roberts'a

$$\Delta f_x = \begin{bmatrix} 0 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad \Delta f_y = \begin{bmatrix} 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

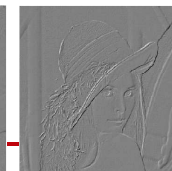
- Operatory Prewitta

$$\Delta f_x = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 1 \\ -1 & 0 & 1 \\ -1 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad \Delta f_y = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & -1 & -1 \end{bmatrix}$$

- Operatory Sobela

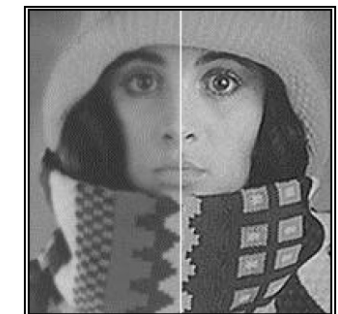
$$\Delta f_x = \begin{bmatrix} -1 & 0 & 1 \\ -2 & 0 & 2 \\ -1 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad \Delta f_y = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & -2 & -1 \end{bmatrix}$$

efekt f. Roberts'a

f. wyostżający

$$\begin{bmatrix} -1 & -1 & -1 \\ -1 & 9 & -1 \\ -1 & -1 & -1 \end{bmatrix}$$

Efekty filtracji krawędziowych

$$\begin{bmatrix} -1 & -1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

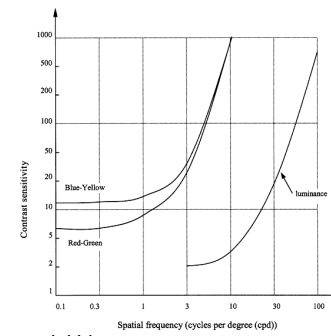
$$\begin{bmatrix} -1 & 0 & 1 \\ -1 & 0 & 1 \\ -1 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ -1 & -2 & 1 \\ -1 & -1 & 1 \end{bmatrix}$$

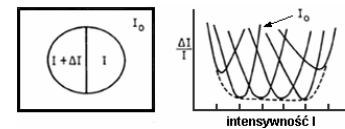
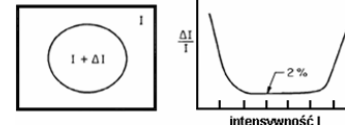
$$\begin{bmatrix} -1 & 0 & 1 \\ -2 & 0 & 2 \\ -1 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} 0 & -1 & 0 \\ -1 & 4 & -1 \\ 0 & -1 & 0 \end{bmatrix}$$

HVS

czułość kontrastu

	0%	1%	2%	3%	4%
<i>koło o stałej jasności</i>					
<i>tło o stałej jasności</i>					
<i>tło różne</i>					
<i>tło jak prawa połówka</i>					

Poprawa percepcji - pamiętajmy o iluzjach

Interpolacja, podpróbkiwanie

Niska rozdzielczość

Interpolacja

Wyższa rozdzielczość

Interpolacja

- 128x128 → 256x256

OBRAZ - ANALIZA

Analiza - segmentacja

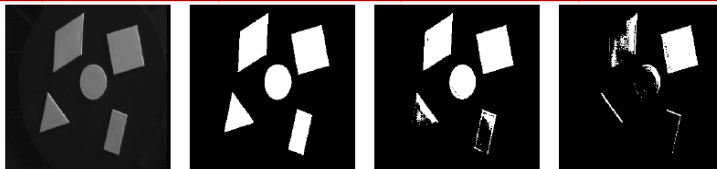
- Obrazowe

- Obszarowe
  - Grupowanie (k-średnich, FCM)
  - Drzewo czwórkowe
  - Wododziały
  - Rozrost regionów
  - Metody punktowe (histogramowe)
- Konturowe
- Probabilistyczne
- Transformacyjne

- Obiektowe

- Manualny obrys
- Aktywne kontury
- Atlasy

- Hybrydowe

Segmentacja - rozrost

Segmentacja twarzy

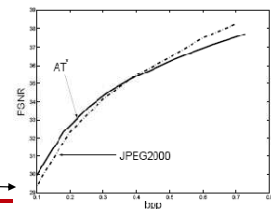
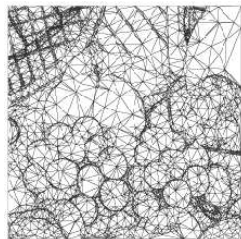
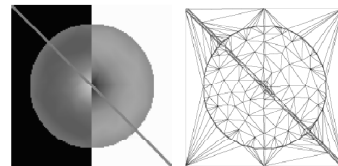
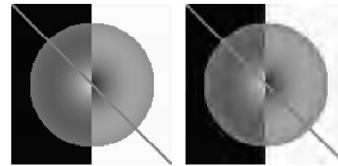
Modele geometryczne, czyli rozkład prymitywów

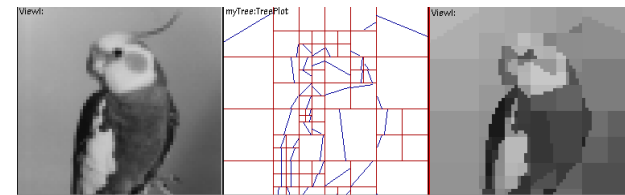
AT*: 0.18 bpp, 32.38 dB

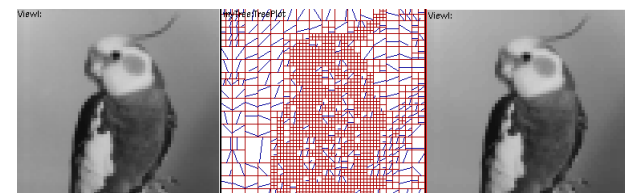
AT*: 0.15 bpp, 31.48 dB

Baza geometryczna, czyli wedgelets

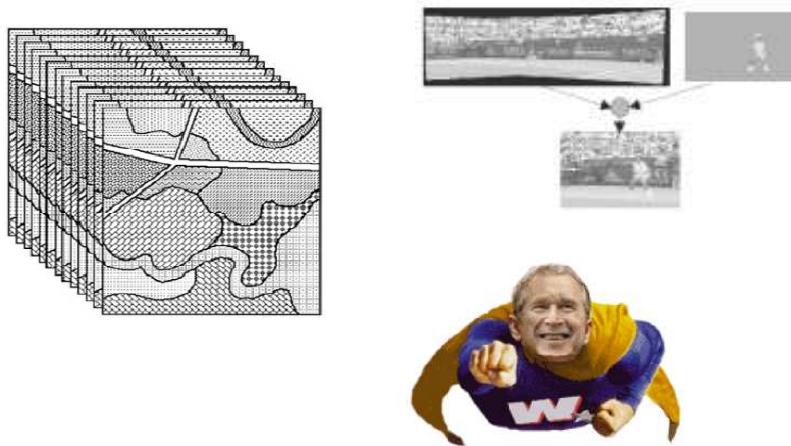

zgrubnie

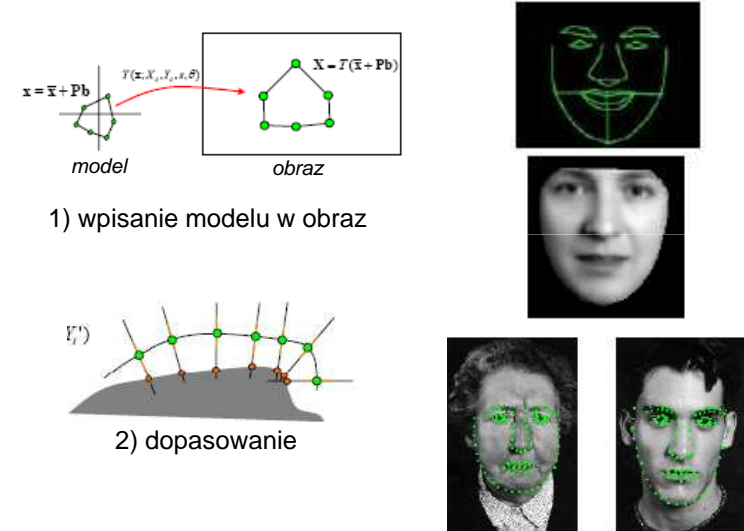
dokładniej

Modele obiektowe: segmentacja obiektów w obrazie

opis wyższego rzędu – obiekty zamiast prymitywów

Modele obiektowe, czyli pasowanie wzorców (dane treningowe)

Statystyczne modele informacji obrazowej

- Zmienna losowa X – proces (łańcuch) losowy (X_t, t) – pole losowe i szereg czasowy
- Modelowanie pikseli i kontekstów: modele z pamięcią (Markowa)
- Model obrazu: mieszanina regionów (pól) niezależnych

Łańcuch (model) Markowa

- skończone łańcuchy losowe działające w czasie dyskretnym
- niepusty zbiór stanów odnosi się do naturalnego alfabetu zdarzeń i zależy od wielkości kontekstu modelu

$$A_C = \{\mathbf{b}_i\}_{i=1, \dots, K}$$

- wyjście stanów jest zdeterminowane (alfabet obserwacji)

$$A_O = \{a_j\}_{j=1, \dots, N}$$

- łańcuch Markowa rzędu m (wymiar wektora kontekstu $\mathbf{b}$)

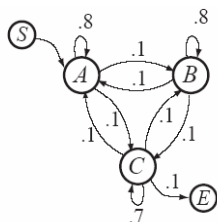
$$p_{i,j} = P(q_t = a_j \mid q_{t-1, t-2, \dots, t-m} = (a_i, \dots, a_i) = \mathbf{b}_i)$$

definiowany przez macierz przejść:

$$M = (p_{i,j})_{\mathbf{b}_i \in A_C, a_j \in A_O}, \quad \sum_{a_j \in A_O} p_{i,j} = 1 \quad \forall i$$

Model Markowa

- następny stan zależy od obecnego, model ma zdeterminowane wyjście, nie zależy od t
- przykład modelu rzędu 1 z alfabetem $\{A,B,C\}$

p_{ij}	$b_j = a_j$				
	S	A	B	C	E
S	0	1	0	0	0
A	0	.8	.1	.1	0
B	0	.1	.8	.1	0
C	0	.1	.1	.7	.1
E	0	0	0	0	1

S A A A A A A A A B B B B B B B B B B C C C C B B B B B B C E

- skończona liczba stanów zależy od rzędu modelu i rozmiaru alfabetu A_0

Analiza funkcjonalna

- Cechy obrazów: skalowalność w 'rosnącej dziedzinie'
- Funkcja opisem informacji
- Dobieramy funkcję przybliżającą z sieci aproksymacji danego kodera (możliwie małolicznej względem błędu aproksymacji)
- Entropia Kołmogorowa
- Narzędzie: analiza funkcjonalna (harmoniczna)

Nowe modele informacji: Analiza funkcjonalna

Sygnał skończony o ograniczonej energii

ciągły $\rightarrow s(t) \in L^2$, czyli $\int_{-\infty}^{+\infty} s^2(t) dt < +\infty$

dyskretny $\rightarrow s \in l^2$, czyli $\sum_n s_n^2 < +\infty$

ANALIZA
FUNKCJONALNA

Interpolacja sygnału za pomocą bazy funkcji ϕ

$$s = \sum_n a_n \phi_n, \text{ gdzie } a_n = \langle s, \phi_n \rangle = \sum_n s_n \rho_n$$

Aproksymacja za pomocą mało licznej bazy (oszczędna reprezentacja):

$$s = \sum_{n=1}^M a_n \phi_n$$

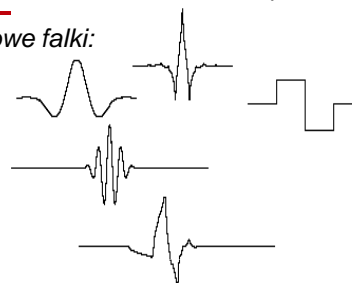
liniowa

$$s = \sum_{n \in A_M} a_n \phi_n$$

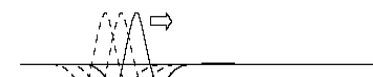
nieliniowa (A_M jest zbiorem M największych współczynników)

Baza falkowa: dopasowana do cech sygnału (obrazu?)

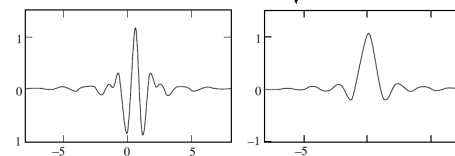
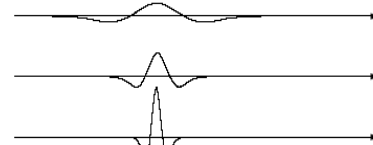
przykładowe falki:

baza falkowa: translacja

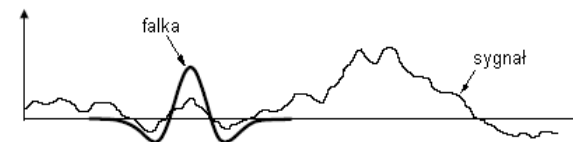

skalowanie

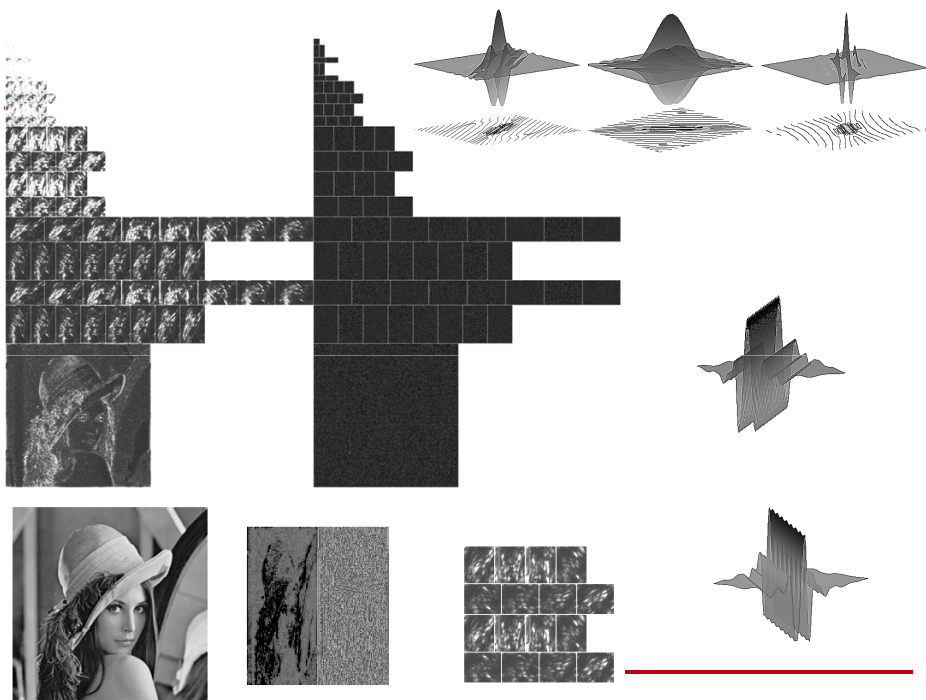

falka Meyera wraz z funkcją

skalującą

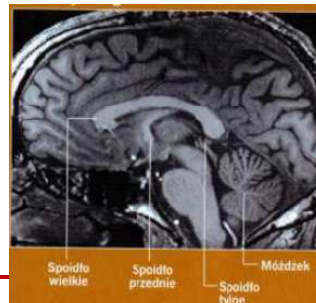
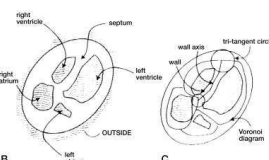
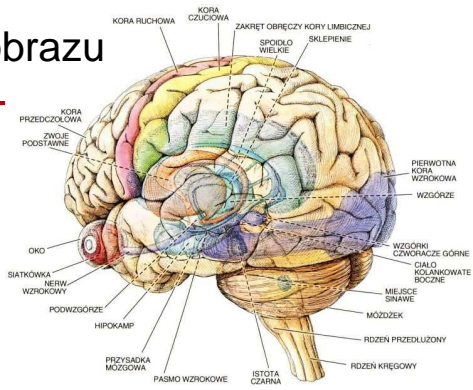
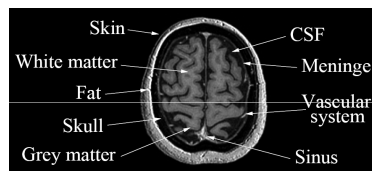
talkowy opis sygnału

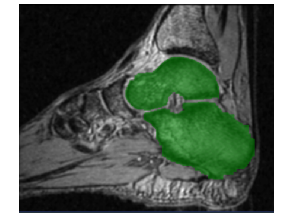
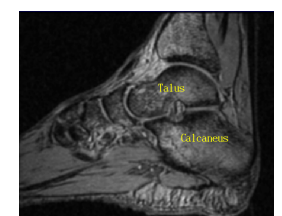
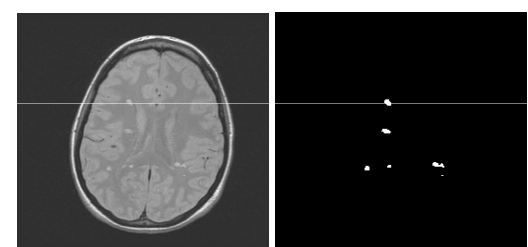
OBRAZ - INTERPRETACJA

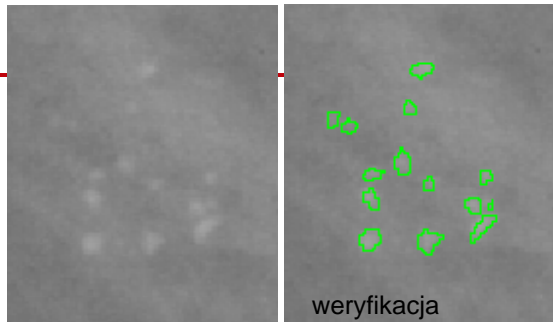
Semantyczny model obrazu

Uwzględnić znaczenie obiektów, rozpoznanie treści umożliwiając jego interpretację

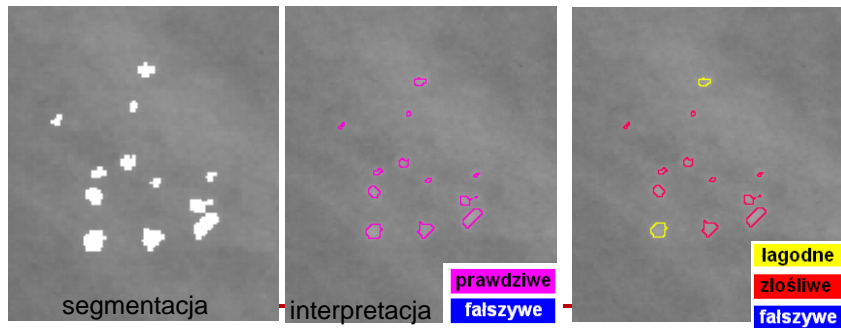

Segmentacja patologii

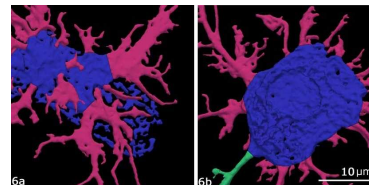

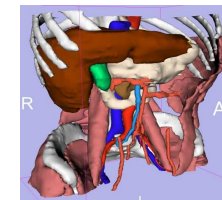
Interpretacja – rozpoznanie patologii

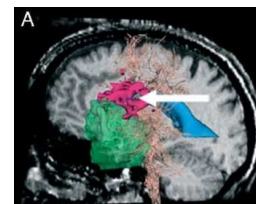
Przykłady – 3DSlicer

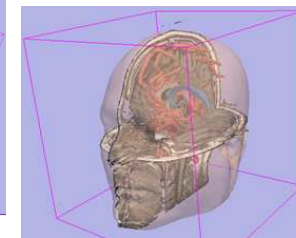
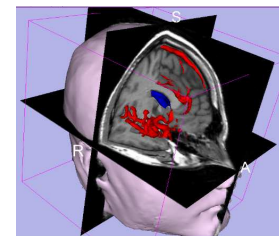
Neurony jelita cienkiego

Kości i duże naczynia

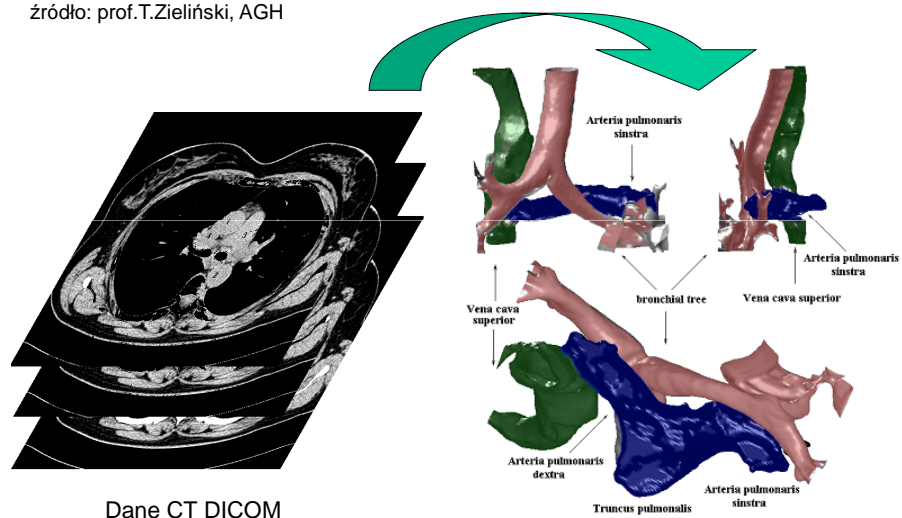

Chirurgia: fMRI i DECS

Segmentacja CT płuc (m. wododziału)

źródło: prof.T.Zieliński, AGH

Dane CT DICOM